

Huvudman

Skellefteå kommun

Beslut

Datum 2025-02-14

Dnr SI 2024:612

Sida 1 (8)

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Baldergymnasiet introduktionsprogram (tidigare Baldergymnasiet 3) i Skellefteå kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 20 juni 2024

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Skellefteå kommun att senast **måndag den 25 augusti 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist rörande att kartläggning och bedömning av elevens kunskaper i matematik ska beaktas vid elevens fortsatta utbildning på språkintröduktion. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Skellefteå kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Skellefteå kommun ska vidta följande åtgärder

Kartläggning och bedömning av elevers kunskaper i matematik

1. Se till att beakta resultatet av kartläggningen av elevens kunskaper i matematik när eleven placeras i en undervisningsgrupp på språkintröduktion. Huvudmannen ska inkomma med en redogörelse för hur kartläggningen och bedömning beaktas vid elevens fortsatta utbildning. (17 kap. 3, 7 och 14 §§ skollagen samt 6 kap. 7–8 §§ gymnasieförordningen [2010:2039])

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Skellefteå kommun avseende brister rörande garanterad undervisningstid på introduktionsprogram. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer, SI 2024:612 i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2024 genomfört en tillsyn av Baldergymnasiet 3 (numera Baldergymnasiet introduktionsprogram) i Skellefteå kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande garanterad undervisningstid, undervisningens innehåll, utbildningsplan, kartläggning av elevers kunskaper och individuella studieplaner samt arbetet med frånvaro.

Skolinspektionen har den 20 juni 2024 beslutat att förelägga Skellefteå kommun att senast den 17 januari 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid samt kartläggning av elevers kunskaper och individuella studieplaner.

Skellefteå kommun har den 17 januari 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har även genomfört en digital intervju med biträdande rektorn. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Skellefteå kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Kartläggning och bedömning av elevers kunskaper i matematik och individuell studieplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Kartläggning och bedömning av elevers kunskaper i matematik

Huvudmannen anger i redovisningen till Skolinspektionen att de har sett över systematiken i arbetet med kartläggning av elevers bakgrund i matematik. Huvudmannen anger att kartläggningen i matematik har genomförts och analyserats.

I dokumentation som huvudmannen inkommit med framgår att det gjorts kartläggningar i matematik vid tre tillfällen i början av höstterminen 2024 och vid ett tillfälle i slutet av höstterminen 2024.

I huvudmannens utbildningsplan framgår att språkintröduktion är organiserad i moduler där elevernas nivå i svenska språket är den gemensamma faktorn. I takt med att en elevs kunskaper i svenska utvecklas erbjuds eleven att läsa fler ämnen. Elever ska enligt huvudmannens utbildningsplan placeras i lämplig undervisningsgrupp. För elever som läst grundskolan i kommunen eller närliggande kommun görs placeringen utifrån en överlämning. För elever som flyttar till kommunen görs placeringen i lämplig undervisningsgrupp utifrån en kartläggning där bland annat elevens kunskaper i svenska, engelska och matematik ingår.

I ett kompletterande yttrande från huvudmannen uppges att arbetet med hur kartläggning av elevernas kunskaper i matematik genomförs kommer att fortsätta under vårterminen. Under våren kommer huvudmannen även att göra en översyn av utbildningsplanen för introduktionsprogrammen.

I intervju uppger biträdande rektorn att i stället för individuellt utformade individuella studieplaner är språkintröduktion organiserat i fyra nivåer (nivå 1, 3, 6 och 9). Det som avgör vilken nivå eleven läser är hur eleven bedöms i ämnet svenska som andraspråk. Enskilda elever kan byta grupp löpande men det görs i regel tre stora nivåflyttar under läsåret, vid höst-, jul- och påsklovet. Elever kan däremot gå ett helt läsår utan att byta nivå.

Biträdande rektor uppger att elever på nivå 1 inte erbjuds alla ämnen utan en tyngdpunkt är på svenska som andraspråk. Eleverna på nivå 1 läser inte matematik. Biträdande rektor uppger att det inte finns så mycket individuella anpassningar i nivå 1 och 3. Anledningen är att en tidigare analys kommit fram till att eleverna behöver mycket svenska som andraspråk när de börjar på introduktionsprogrammet. Biträdande rektor uppger att huvudmannens utbildningsplan har ett upplägg som bygger på

en grundskolestruktur. Det begränsar möjligheten att individuellt anpassa utbildningen för eleverna.

I de scheman som huvudmannen inkommit med framgår att eleverna i nivå 1 läser samma ämnen på samma tid och plats samt med samma lärare, med engelska som undantag. Eleverna i nivå 3 är uppdelade i två olika klasser. Eleverna i respektive klass läser samma ämnen på samma tid och plats samt med samma lärare. Engelska är undantag också för nivå 3 men även praktiska och estetiska ämnen.

Tretton av eleverna som gjorde kartläggningen i matematik i början av höstterminen 2024 går enligt de scheman som huvudmannen inkommit med i nivå 3. Det framgår att eleverna har matematik samma tid, med samma lärare och i samma lokal. Två av dessa elever har dock ytterligare 75 minuter matematik per vecka. Biträdande rektor uppger att eleverna i nivå 3 inte läser matematik nivågrupperat efter kunskaper. De läser i stället något som på skolan kallas "språkmatte" med fokus på begrepp och språk. Planen är att utbildningen ska organiseras så att eleverna i framtiden ska läsa matematik på samma sätt som de läser engelska, det vill säga utifrån sina behov i matematik oberoende av vilken nivå de är i utifrån bedömningen i svenska som andraspråk.

Biträdande rektor uppger att eleverna först på nivå 6 har möjlighet att läsa matematik utifrån sina bedömda behov. Det finns då en nivågruppering med tre parallella grupper i matematik, en grupp för nivå motsvarande årskurs 3–8, en grupp för nivå motsvarande årskurs 9 och en grupp som läser på gymnasienivå.

Individuella studieplaner

Huvudmannen anger i redovisning till Skolinspektionen att nya individuella studieplaner har upprättats.

I intervju med biträdande rektor framgår att de individuella studieplanerna tagits fram i samråd med den enskilda eleven. Det har gjorts vid ett så kallat inskrivningssamtal där eleven, en ansvarig lärare och studie- och yrkesvägledaren deltagit.

Huvudmannen har inkommit med exempel på två individuella studieplaner från varje introduktionsprogram. I de individuella studieplaner som redovisats framgår vilken studieväg eleven går, utbildningens mål och längd, samt vilka ämnen och kurser som eleven läser.

Rättslig reglering

Syftet med språkin introduktion att ge nyanlända ungdomar en utbildning med tyngdpunkt i det svenska språket, vilken möjliggör för dem att gå vidare i gymnasieskolan eller till annan utbildning (17 kap. 3 § skollagen).

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan (17 kap. 7 § skollagen).

När en nyanländ elev tas emot till språkintröduktion ska elevens kunskaper bedömas, om en sådan bedömning inte är uppenbart onödig. Bedömningen ska göras skyndsamt så att en individuell studieplan enligt 7 § kan upprättas för eleven inom två månader från mottagandet. Resultatet av bedömningen ska ligga till grund för den individuella studieplanen (17 kap. 14 a § skollagen).

Huvudmannen ska, utöver den inledande bedömningen, fortlöpande bedöma elevens kunskapsutveckling för att eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning (6 kap. 7 § gymnasieförordningen).

Språkintröduktion ska innehålla undervisning i grundskoleämnena svenska eller svenska som andraspråk. Undervisning i enbart dessa ämnen kan bedrivas under en kort inledande period. I övrigt ska språkintröduktion utformas utifrån de bedömningar som ska göras enligt 7 § och innehålla de ämnen som eleven behöver för sin fortsatta utbildning. Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i och nivåer i gymnasieämnena (6 kap. 8 § gymnasieförordningen).

En elevs individuella studieplan ska enligt 1 kap. 7 § gymnasieförordningen innehålla bland annat följande uppgifter:

- vilken studieväg eleven går på,
- de kurser eller ämnesområden som eleven har valt eller valt bort,
- övriga kurser eller ämnesområden som ingår i elevens program,
- om eleven följer ett reducerat program och i så fall i vilken omfattning samt om möjligt vilka kurser som har tagits bort,
- när det är aktuellt, elevens studier i grundskolans ämnen.

Om eleven går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska den individuella studieplanen dessutom innehålla uppgifter om:

- utbildningens mål och längd,
- delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen, och
- när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot.

Skolinspektionens bedömning

Kartläggning och bedömning av elevers kunskaper i matematik

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att utbildningen på språkintröduktion inte fullt ut utformas utifrån den kartläggning och bedömning som genomförs av elevens kunskaper. I utredningen har det framkommit att det visserligen görs en kartläggning av elevernas kunskaper i matematik men att denna inte leder till att eleven placeras i en undervisningsgrupp utifrån bedömda kunskaper. Det är i stället elevens kunskaper i svenska som styr vilken undervisningsgrupp och nivå eleven läser även i matematik, oavsett hur elevens kunskaper i matematik har bedömts. Skolinspektionens utredning visar att det görs en nivågruppering först från och med nivå 6 och att ett flertal elever på nivå 3 placeras i samma undervisningsgrupp i matematik oavsett vad den enskilda elevens kartläggning i matematik visar. Elever på nivå 1 får inte läsa matematik alls. Språkintröduktion på skolan är organiserat utifrån en grundskolestruktur med fyra nivåer som utgår från hur eleverna bedöms i ämnet svenska som andraspråk. Det upplägget begränsar möjligheten att individuellt anpassa utbildningen efter elevernas förkunskaper och målsättningar så eleven så snart som möjligt ska komma vidare i sin utbildning.

Individuella studieplaner

Vad gäller individuella studieplaner bedömer Skolinspektionen att det av ovan redovisade omständigheter inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Skellefteå kommun uppfyller inte författningarnas krav vad gäller att kartläggning och bedömning av elevens kunskaper i matematik ska beaktas vid elevens fortsatta utbildning. Det finns därför skäl att förelägga Skellefteå kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Garanterad undervisningstid och undervisningens innehåll

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Garanterad undervisningstid

Huvudmannen anger i redovisningen till Skolinspektionen att en översyn av samtliga scheman har gjorts och att undervisningstiden för språkintröduktion har utökats till 23 timmar i veckan.

I de scheman som huvudmannen inkommit med för språkintröduktion nivå 1, SI 1A, framgår att eleverna har 22 timmar undervisningstid under den aktuella veckan.

I intervju uppger biträdande rektorn att de scheman som huvudmannen inkommit med har gällt sedan veckan efter höstlovet 2024.

Undervisningstiden säkrställs genom att ta ut information från schemasystemet och kontrollräkna i ett kalkylblad. Biträdande rektorn uppger att det beror på en felräkning att det är utlagt 22 timmar och att en felkälla kan vara att modersmålsundervisningen räknats med.

Biträdande rektorn uppger att räknefelet ska korrigeras omgående genom att eleverna i SI 1A ska få utlagt en timme mer i matematik per vecka. Biträdande rektorn ska även se över och kontrollera undervisningstiden i scheman för eleverna i nästa nivå på språkintröduktion, SI 3A och SI 3B.

Huvudmannen uppger i ett kompletterande yttrande den 11 februari 2025 att schemat och undervisningstiden kommer att justeras nästkommande vecka.

Undervisningens innehåll

Huvudmannen anger i redovisningen att ämnen som elever redan har godkänt i från grundskolan inte ingår som en del av utbildningen.

I de individuella studieplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår att inga av elevernas avklarade ämnen ingår i deras utbildning.

I intervju uppger biträdande rektorn att det har gjorts en översyn på skolan där elever som läst grundskoleämnen som de redan har godkänt i identifierats och eleverna läser inte samma ämne och nivå en gång till.

Rättslig reglering

Utbildningen på introduktionsprogram bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid).

Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl (17 kap. 6 § skollagen).

Utbildningen får innehålla grundskoleämnena som eleven inte har godkända betyg i samt kurser i gymnasieämnena (6 kap. 8 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Vad gäller garanterad undervisningstid bedömer Skolinspektionen att det fortfarande är en brist att eleverna inte ges en garanterad undervisningstid om i genomsnitt 23 timmar per vecka. Av scheman samt i intervju med biträdande rektorn framgår att elever på språkinträdning i klassen SI1A sedan veckan efter höstlovet 2024 fått 22 timmars undervisningstid per vecka. Av intervju med biträdande rektor framgår att bristen beror på en felräkning och att det omgående ska korrigeras, vilket även framkommer i en skrivelse från huvudmannen.

Vad gäller grundskoleämnena som en elev redan har godkända betyg i framgår nu att eleven inte läser dessa ämnen igen. Skolinspektionen bedömer att det av ovan redovisade omständigheter inte framkommer annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Skellefteå kommuns verksamhet vid Baldergymnasiet introduktionsprogram uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid på introduktionsprogram. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att schemat inom kort kommer att justeras. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Beslutet har fattats av utredaren Caroline Rönnegård.

Föredragande för ärendet har varit utredaren Johan Runemark Brydsten.

I ärendet har även utredaren Terje Holand medverkat.